Gemeente Borne

Raadsmemo

Nummer
25int01761

aan	Van	Opsteller	datum
Gemeenteraad Borne	College van B en W	M.P. Wielinga	08-04-2025

betreft
Provinciale energievisie

Portefeuillehouder
M. Geerdink

Geachte raadsleden,

Provinciale Staten hebben op 26 februari 2025 de provinciale energievisie vastgesteld.

Wij hebben u september 2024 geïnformeerd hebben over het proces van totstandkoming van deze visie. Vervolgens hebben wij u in november 2024 de concept provinciale energievisie aangeboden, samen met een voorstel van ons college voor een reactie op de conceptversie. Daar heeft u mee ingestemd.
Na verwerking van diverse reacties hebben Provinciale Staten de provinciale energievisie op 26 februari 2025 definitief vastgesteld.

Wij bieden u de provinciale energievisie ter kennisgeving aan. In dit raadsmemo vatten we voor u kort de inhoud van de energievisie samen en bieden we u inzicht of, en zo ja op welke wijze, de provincie onze integrale reactie op de conceptversie in de definitieve versie van de energievisie heeft verwerkt.

De provinciale energievisie samengevat
Overijssel zit middenin de energietransitie van fossiele naar duurzame energiebronnen. De elektrificatie van het energieverbruik neemt enorm toe. Het huidige netwerk kan dit niet voldoende opvangen. De transitie naar nieuwe duurzame energiebronnen vraagt om een nieuw energiesysteem, waarmee het geheel van vraag en aanbod, transport en opslag in balans komt.

Om richting te geven aan het toekomstige energiesysteem is het volgende proces doorlopen:
1. Analyse van de energievraag nu en in de toekomst. Door fors in te zetten op energiebesparing en efficiëntere technieken wordt een flinke daling (ca. 30%) van de energievraag verwacht in 2050.
2. Startprincipes zijn gedefinieerd waaraan het toekomstige energiesysteem zal moeten voldoen. Bijvoorbeeld dat deze robuust en efficiënt is en dat de inrichting van het systeem de beschikbare ruimte optimaal benut (zuinig en multifunctioneel ruimtegebruik).
3. Mogelijke toekomstscenario's zijn uitgewerkt.

De vraaganalyse, de startprincipes en de uitgewerkte toekomstscenario's hebben tot de volgende keuzes in de provinciale energievisie geleid:

1. De energievraag wordt met een gebalanceerde energiemix ingevuld
   Warmte, waterstof en biogas gaan een belangrijke rol spelen om de toename in de elektriciteitsvraag te beperken. Om daarmee ook te kunnen voldoen aan het startprincipe van zuinig en multifunctioneel ruimtegebruik.

2. Biogas, warmte en elektriciteit wordt zelf in voorzien. Waterstof wordt van buiten de provincie gehaald.

3. Vraag en aanbod clusteren waar dat nodig is en gezocht wordt naar een balans tussen decentrale en centrale netwerken.
   Voor waterstof is vraagclustering nodig langs het geplande tracé van een landelijk waterstofnet. Voor warmte en biogas ontstaat clustering vanzelf dichtbij de bron. En opwekking van duurzame elektriciteit kan beperkt geclusterd worden (zoals windturbines).

Verwerking reacties gemeente Borne in de definitieve energievisie

Onderstaand wordt telkens eerst per sub-thema de strekking herhaald van de reactie die de gemeente Borne heeft ingebracht op de concept provinciale energievisie, gevolgd door een opmerking of en hoe deze door de provincie is verwerkt in de definitieve energievisie.

Energievisie versus Omgevingsvisie:

Gemeente Borne heeft gevraagd op welke wijze de ruimteclaims van het toekomstige energiesysteem afgewogen gaan worden met andere ruimteclaims en hoe deze ruimteclaims samenkomen in de integrale provinciale omgevingsvisie.

In de definitieve energievisie is opgenomen dat de provincie via een proces van integraal programmeren van het energiesysteem wil borgen dat het toekomstige energiesysteem zo goed mogelijk kan aansluiten op gewenste ruimtelijk-economische ontwikkelingen.

De energiemix:

Gemeente Borne heeft gevraagd bij de toepassing van groengas als warmtebron vooral ook aandacht te hebben voor de dunner bevolkte agrarische gebieden. En voor de grotere energie vragende industrie vooral te sturen op aansluiting op het netwerk van waterstofgas. En daarbij vooral ook te voorkomen dat er waterstof over de weg of over het spoor naar de industrie aangeleverd moet worden.

In de definitieve energievisie blijft het accent voor toepassing van groengas liggen op industrie en monumentale panden/wijken. Er heeft dus geen verschuiving plaatsgevonden naar een toepassing in dunner bevolkte agrarische gebieden.
Voor de grotere energie vragende industrie wordt gekoerst op aansluiting op het landelijke netwerk van waterstof. Het gaat om clustering van industrie langs het tracé. Om daarmee lokale aanvoer via water, land of spoor te voorkomen.

Zelfvoorzienend versus import:
Gemeente Borne heeft gevraagd om minder ambitieus te zijn in het zelfvoorzienend willen zijn in de behoefte aan duurzame elektriciteit. Omdat deze ambitie wellicht kan schuren met andere ruimteclaims.

In de definitieve energievisie is toch aan deze ambitie vastgehouden. De provincie rechtvaardigt deze ambitie door sterk in te zetten op energiebesparing waardoor de elektriciteitsvraag minder zal stijgen. En door daarnaast ook in te zetten op andere energiedragers. Daardoor verwacht de provincie te kunnen voldoen aan het principe van zuinig en multifunctioneel ruimtegebruik.

Met betrekking tot andere energiedragers heeft de provincie voor de periode na 2030 de mogelijke inzet van kleine kernreactoren opgenomen. Deze hebben een relatief beperkte ruimtelijke impact in vergelijking met zonnevelden en windparken.

N.B.: na vaststelling van de provinciale energievisie heeft de Universiteit Twente een verkennend onderzoek opgeleverd naar de haalbaarheid van kleinschalige kernreactoren. De provincie wil naar aanleiding van dit onderzoek een vervolgonderzoek uitzetten om mogelijke vestigingslocaties voor kleinschalige kernreactoren in beeld te krijgen en om draagvlak te onderzoeken voor deze vorm van duurzame energieopwekking.

Inrichting energiesysteem
Gemeente Borne heeft in haar reactie de keuze ondersteund om vraag en aanbod naar energie te clusteren waar dit nodig is en naar een balans te zoeken tussen centrale en decentrale netwerken.

In de definitieve energievisie is aan deze keuze vastgehouden.

Rol RES en gemeenten
Gemeente Borne heeft verzocht om de Twentse gemeenten en om de RES organisatie beter te betrekken bij de uitwerking van het concept naar de definitieve energievisie.

In de definitieve energievisie heeft de provincie benadrukt in de uitwerking van de visie naar een concrete uitvoeringsagenda samen te willen werken met de RES organisatie en met de gemeenten.
In de uitwerking van de uitvoeringsagenda komt het dan tot een nieuwe afbakening van rollen, taken en verantwoordelijkheden. Dat zorgt dat de RES Twente een duidelijke positionering krijgt op welke wijze zij gaat bijdragen aan de realisatie van het toekomstige energiesysteem. Ook de individuele gemeenten krijgen in de uitvoeringsagenda hun rol. Met name waar het gemeentegrens overstijgende vraagstukken betreft in de uitvoering van de warmteprogramma's.

Bijlage: 25bij03558 (provinciale energievisie)